

ÖSSZEFOGLALÓ JELENTÉS

A 14-356450-404 KÓDSZÁMÚ KÜLÖNLEGES RENDELTETÉSŰ VADÁSZTERÜLET 2019. ÉVI TEVÉKENYSÉGEIRŐL

1. A Vadgazdálkodási Tájéközpont szervezésében megvalósult programok

1.1. Ismeretterjesztés, orientálás

1.1.1. Látogató túrák, nyílt napok

Óvodás, iskolás csoportok

2019-ben meghaladta a látogatószám a **12 000 főt**. Ez a szám folyamatos növekedést mutat, melyből meghatározó a kisiskolások, óvodások és a gyermekes családok száma.

A tavaszi és őszi időszakokban hétköznap főleg környékbeli **óvodák és iskolák** szerveznek hozzánk ismeretterjesztő kirándulásokat, melynek keretében a gyerekek megismerkedhetnek a hazai nagyvadfajokkal, táplálkozásuk, viselkedésük sajátosságaival. Ezek a csoportok adták látogatóink több mint 50 %-át, azaz kb. 6200 főt.

A látogatók, szakember által vezetett túrák keretében információt kapnak a vadászat jelentőségéről, jelenlegi szerepéről.

A látogatók számára kialakított bemutatókertekben testközelből megfigyelhetik hazánk öt, vadászható nagyvadfaját: a gímszarvasokat, a dämvadakat, az őzeket, a vaddisznókat és a muflonokat. Ezek a vadfajok **természetes környezetükben, mintegy 35 000 m²-en**, külön kifutókban vannak elhelyezve. A vadakon kívül számos háziállatot is tartunk, amelyek jól beleillenek a Zselicre jellemző legeltetéses állattartásba.

A látogatók egyre szélesebb köre választja a **fogatos és a traktoros túrákat**. Ezeknek az eszközöknek a segítségével a szaporító kertek gímszarvasállománya figyelhető meg úgy, hogy közben nem zavarjuk meg az állatok életritmusát. **2019-ben 4800 fő élt ezzel a program lehetőséggel.**

Elszármazottak napja

2019.07.27-én a község önkormányzata Bószénfára invitálta a településről elszármazottakat és családtagjaikat. A program keretében ingyenes belépőt és szakmai tájékoztatót biztosítottunk a programban résztvevőknek.

Gólyatábor

Az egyetem és a HÖK által szervezett gólyatábor keretében, 2019.09.04-én 430 egyetemi hallgató és oktató érkezett Bószénfára. A program keretében 11 versenyprogramban mérhették össze tudásukat. Többek között, céllövészetet tartottunk kispuskával és sörétes fegyverrel, illetve íjjal. A versenyzőknek csupasz kézzel halat kellett fogniuk, lovat nyergelniük, fogatot húzniuk. Az érdeklődők szarvasbögés hallgató túrán is részt vehettek. A jövőendő hallgatók így sajátos módon ismerkedtek a vadgazdálkodási tájéközpont néhány tevékenységével.

Lecsófőző Bajnokság

2019. szeptember 21-én, a Bőszénfai Önkormányzattal közösen szervezett nyílt napon a faluba látogatók számára biztosítottunk ingyenes vadspark látogatási lehetőséget és kedvezményes traktoros túra programokat, bemutatókat. A Vadgazdálkodási Tájékoztatópontba látogatók száma a 2100 fő volt.

Szarvasbögés hallgató túrák

Minden évben megrendezzük a szarvasbögés hallgató túrákat, amelyek a megszokott látogatási időpontoktól eltérően kerülnek megtartásra.

A program során lovasfogattal, vagy traktor vontatta járművel visszük az érdeklődőket a szaporító kertek vadállományához, hogy minél közelebről tudják megfigyelni a gímszarvasok bögési viselkedését. A vezetett túrák során lehetőség nyílik a vadászat fontosságáról, a gímszarvasok sajátos viselkedéséről tájékoztatni a vendégeket. 2019-ben, 3 hét alatt, 570 fő élt ezzel a programlehetőséggel.

1.1.2. Kaposvári Állattenyésztési Napok

2019. szeptember 13-15 között került megrendezésre a **Kaposvári Állattenyésztési Napok (KÁN)**, ahol a Vadgazdálkodási Tájékoztatópont szervezésében kiemelt szerepet kapott a vadgazdálkodás. A Somogy Megyei Vadász kamarával közösen az alábbi programlehetőségeket kínáltuk a látogatóknak:

- **Jurta falú**
A Virágóra Alapítvány szervezésében 6 jurtat állítottunk fel és mutattunk be a nagyközönség számára.
- **Hagyományos vadászati/halászati bemutatók**
Virágóra Alapítvány szervezésében hagyományőrző solymász és pákász bemutatókat, előadásokat tartottak a szakemberek. Naponta 3 alkalommal tartottunk bemutatókat, gyalogosan és lóháton is.
- **Agarászat**
Petz Ágnes Naponta 8-10 magyar agár bemutatásával tartottunk versenyt, tájékoztatókat az agarászat múltjáról, jelenéről.
- **Íjászat**
Vektor Íjász Klub Sportegyesület, Szigetvár Vadászíjászat bemutatókat tartott. 3D
- **Élménypark**
5 hektáros ligetes területen olyan természetközeli játékok kerültek kialakításra, amelyek szorosan kötődnek a vidéki életformához. A Kaposvári Egyetem Pedagógiai Karának tanárai és hallgatói interaktív játékokkal szórakoztatták a gyerekeket.
- **Trófea bemutató**
Bemutatásra kerültek a Kaposvári Egyetem Vadgazdálkodási Tájékoztatópontjában 2019 őszén elejtett gímbikák trófeái.
- **Főzőverseny**
12 csapat mérte össze tudását és tapasztalatát vaddisznóhúsból készített ételek terén.
- **Show főzés**
Borbás Marcsi saját tudását, tapasztalatát osztotta meg a nagyközönséggel, amikor a színpadon három csapat show főzését narrálta. A program célja az volt, hogy

népszerűsítsük a vadhús és bemutassunk az előkészítés, sütés-főzés néhány szakmai trükkjét.

- Vadászkiért bemutató
Az OMVK kiért együttese 8 fővel képviseltette magát, akik művészi szinten mutatták be szakterületüket és tudásukat.
- Tiszteletadás a vadnak
Évek óta nagy érdeklődésre tart számot a „tiszteletadás a vadnak” programunk, amikor az elejtett gímbika terítékre kerül. A bemutató szakmai tájékoztató, a különböző tevékenységekhez kapcsolódó kiért jelek kíséretében zajlott.

A kiállítás első napján, pénteken első sorban szakmai érdeklődők, iskolás és óvodás csoportok látogatták meg a kiállítást. Ezen a napon az iskolásoknak és az óvodásoknak ingyenes belépést biztosítottunk. A bejelentkezések, jegyvásárlások alapján mért látogatói létszám: 3200 fő volt.

A szombaton és vasárnap főleg gyermekes családok érkeztek. A nagyközönség mindkét napon betöltötte vadas-élménypark területét.

1.1.3. A vadhús népszerűsítése

2019-ben több mint 3500 kg vadhúst főztünk meg és tároltuk fel saját éttermünkben. A szarvashús népszerűsítése érdekében számos programot, kóstolót szerveztünk, amelyek növelték az étterem forgalmát.

A KÁN rendezvényünkön 12 csapat főzött és több száz érdeklődő nézte meg a show főzéseket.

„Zselicvad” vadfeldolgozó üzemünkben 5870 kg húst értékesítettünk (a saját éttermi felhasználáson kívül), főleg éttermeknek. Kiváló termékeink iránt egyre nő a kereslet. Az üzemből előállított termékek minőségét fémjelzi a Magyar Gasztronómiai Egyesület által kiállított „Aranyszalag” díj.

1.2. Szakmai rendezvények

1.2.1. Magyar Vadtenyésztők Egyesületének (MAVATE) gyűlése

A márciusban megrendezett program keretében, mintegy 50 fő részvételével, az alábbi témák kerültek terítékre:

- törvényi változások a zárttéri vadgazdálkodásban
- vadaskerti takarmányozás és gyepgazdálkodás változó környezetünk tükrében
- sertés pestis monitoring, várható következmények
- agancstő-rothadás dámszarvas populációkban.

Szakmai tanácskozás a Magyar Vadtenyésztők gyűlésén

1.2.2. Szakmai tanulmányutak

Számos országból szerveztek hozzánk szakmai kirándulásokat. **Júniusban új-zélandi farmerek** látogattak el Bószénfára. A rendezvény keretében szakmai előadásokat hallhattak a hazai vadtenyésztésről, megtekinthették vadaskertünket és a trófea kiállítást.

Solymász bemutatót figyelnek az új-zélandi farmerek

Júliusban cseh- és augusztusban német szarvastenyésztők vettek részt nálunk hasonló rendezvényeken. A külföldi szakmai látogatók száma 212 fő volt 2019-ben.

A traktoros túrák népszerű programok

1.2.3. Gyakorlati oktatás, szakmai tanulmányutak

Az AM Dunántúli Agrárszakképző Központ, **Móricz Zsigmond Szakgimnáziuma**, Szakközépiskolája és Kollégiumából 35, a **Kaposvári Egyetem** Agrár és Környezettudományi Karáról 15, az **Állatorvostudományi Egyetemről** 3 diák töltötte összefüggő szakmai gyakorlatát Bőszenfán 2019-ben.

A Kaposvári Egyetem és más felsőoktatási intézményekből (Soproni Egyetem, Károly Róbert Egyetem, Állatorvostudományi Egyetem, Szent István Egyetem) összesen 183 hallgató látogatott Bőszenfára szakmai tanulmányút keretében.

A szakmai program/bemutató fő témakörei:

- szaporító kertek, kezelőrendszer
- élővad befogás
- vadfölgazdálkodás, vadtakarmányozás
- vadaskerti vadászat
- vadhús feldolgozás, vadhús kereskedelem

Szlovákiából a Selye János Egyetemről egy hallgató Erasmus+ csereprogram keretében töltött egy hetet a Vadgazdálkodási Tájéközpontban.

A Bakonyerdő Erdészeti és Faipari Zrt. szervezett szakmai tanulmányutat hozzánk júniusban. Őket elsősorban vadaskertünk illetve ott folyó vadlegelő gazdálkodás érdekelte illetve a több éves rágóerdős tapasztalatainkra voltak kíváncsiak.

2. A Vadgazdálkodási Tájéközpont tudományos tevékenységei

Jelenleg folyó kutatási tevékenységeink a **gímszarvas hús minőségét befolyásoló tényezők** vizsgálatával kapcsolatosak. Vizsgáltuk és vizsgáljuk a gyepekeverékek hatását a hús minőségére, melyről ebben az évben **jelent meg egy tudományos közleményünk**. Ezen kívül célunk még a szezonális különbségek keresése és ezek feltárása a hús minőségére vonatkozóan.

Egy doktori cselekmény van folyamatban, melynek témája a különböző összetételű gyepekeverékeken tartott gímszarvasok hús minőség-vizsgálatával foglalkozik.

2019-ben részt vettünk egy **szakmai konferencián Lettországbán** (Latvian Deer Congress by International Deer and wild Ungulate Breeders Association, 2019. augusztus 6-10.), ahol munkatársunk **az agancsparaméterek közötti összefüggésekről** tartott előadást (Bokor J.: Phenotypic correlation between antler parameters).

Az Országos Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Kiállításon (OMÉK), a **„Vad és halgasztronómia a mindennapoktól a fine-dining-ig”** című konferencián, szeptember 27-én **„A szarvastenyésztés jelentősége a hazai vadhúsfogyasztás növelésében”** címmel Nagy János tartott előadást.

Egyre növekszik az igény a tenyésztett gímszarvasok, kiváló minőségű húsa iránt

Magyar Bocuse d'Or Akadémia a Metro Gasztroakadémián szervezett „Gasztro napot” december 11-én, ahol szintén Nagy János tartott előadást „**A vad szerepe a gasztronómiában és a turizmusban**” címmel.

Tudományos közlemény:

Nagy J., Szabó A., Donkó T., Bokor J., Romvári R., Repa I., Horn P., Fébel H.: Body composition and venison quality of farmed red deer (*Cervus elaphus*) hinds reared on grass, papillonaceous or mixed pasture paddocks. Archives Animal Breeding 62, 227-239, 2019.

3. A trófeás vadak elejtésének alakulás a Vadgazdálkodási Tájéközpontban

3.1. A gímszarvasbikák bírálati eredményei 2019.03.01.-2020.01.31.

Trófea tömeg	db	%	Kor (év)	db	%
1-3	2	4,8	1-2	1	2,4
3-5	4	9,5	3-4	5	11,9
5-7	4	9,5	5-6	1	2,4
7-9	9	21,4	7-8	6	14,3
9-11	12	28,6	9-10	15	35,7
11-13	10	23,8	11-12	10	23,8
13-15	1	2,4	13-14	4	9,5
Összesen	42	100		42	100

A táblázat adataiból látható, hogy a terítékre hozott gímbikák trófeatömege kimagaslóan jó volt 2019-ben. **Az elejtett egyedek trófea tömege 54,8%-ban volt 9 kg felett, és a bikák közül**

11 a kapitális méretet is meghaladta. Egy bika trófeája átlépte a 15 kg-os határt, fízetősúlya 15,33 kg volt.

Kapitális szarvasbika a terítéken (15,33 kg, 260,10 CIC)

Az **érmes arányt** vizsgálva azt látjuk, hogy az elejtett 42 egyedből 36 bika trófeája kapott érmet, amely **85,7%-ot** jelent. Az **aranyérmesek aránya 45,2%**, az **ezüstérmeseké 26,2%**, a **bronzérmeseké 14,3%** volt – az elejtett egyedek számának százalékában kifejezve.

A 42 egyedből **7 bika (16,7%)** bírálati pontszáma haladta meg a **230 CIC pontszámot**, így országos bírálaton is részt vett.

3.2.A dámszarvas bikák bírálati eredményei 2019.03.01.-2020.01.31.

Trófea tömeg	db	%	Kor (év)	db	%
-1	1	4,0	1-2	0	0,0
1-2	2	8,0	3-4	3	12,0
2-3	5	20,0	5-6	1	4,0
3-3,5	5	20,0	7-8	6	24,0
3,5-4	7	28,0	9-10	8	32,0
4-4,5	4	16,0	11-12	5	20,0
4,5-	1	4,0	13-14	2	8,0
Összesen	25	100		42	100

A táblázat adatai azt mutatják, hogy a 25 terítékre hozott dámbikából **12 egyed trófeája volt 3,5 kg felett és 5 egyedé 4 kg felett**. 2019-ben a legnagyobb dámbika trófea **4,86 kg** volt. Az érmes arányt vizsgálva **60%-os érmes arányt** értünk el, melyből **20% volt az arany, 32% az ezüst és 8% a bronzérmesek aránya**.

Golyóérett dámbika a terítőken (3,72 kg, 174,68 CIC)

Szakmai programjainkat, az aktualitásokat és tudományos eredményeinket az érdeklődők megtalálhatják honlapunkon, www.szarvasfarm.hu oldalon, illetve facebook oldalunkon.

Bószénfa, 2020.02.06.

Nagy János

Kaposvári Egyetem
Vadgazdálkodási Tájéközpont
igazgató
36-20-9542859
nagy.janos@ke.hu